

V tomto čísle nájdete:

- Nové poznatky o mikroregiónoch Slovenska **1**
- Demografický obraz najväčších miest Slovenska **1**
- Prehľad najnovších vedeckých publikácií pracovníkov katedry **2**
- Unikátne publikácie o storočí populačného vývoja na Slovensku **3**
- Nová monografia z vydavateľstva Springer **4**
- Ďakujeme pani Alenke Kadlečíkovej **4**
- Slovensko-česko-poľský seminár — prípravy vrcholia **5**
- Projekt APVV 0018-12 úspešne ukončený **6**
- Siete výskumu dostupné na portáli Science.sk **7**
- Začína projekt YOUNIG **7**
- Oddych v Mexiku—by profesor Korec **8**
- Geografický futbalový turnaj **11**
- Naša katedra bude čoraz krajšia **12**

Nové poznatky o mikroregiónoch Slovenska

Geografické aspekty verejnej správy sú hlboko zakorenené v pôsobnosti orgánov verejnej správy, najmä v rozlohe im podliehajúceho územia, v jeho hraniciach, ako aj v počte obyvateľov využívajúcich danú službu, realizovanú v rámci verejnej správy. Táto dimenzia patrí k frekvencovaným témam nielen v prostredí Slovenskej republiky, ale aj v zahraničí. Mikroregióny predstavujú základné geografické jednotky so spoločnou ekonomickou, sociálno-ekonomickou a environmentálnou bázou. V predkladanej publikácii boli identifikované centrá a následne spádové obce mikroregiónov za dve zvolené obdobia (2005 a 2016). V obidvoch analyzovaných obdobiach sa pri vymedzovaní komplexných centier mikroregiónov bralo do úvahy 10 indikátorov, pričom sa tieto ukazovatele medzi obdobia mierne

líšili. Po zohľadnení všetkých vybraných kritérií bolo za rok 2005 identifikovaných spolu 160 komplexných mikroregiónov SR. Východiskom pritom boli mikroregióny podľa dochádzky za prácou. V ďalšom analyzovanom období 2016 bola metodika pozmenená a detailnejšie boli prepočítané hodnoty každej obce v rámci hierarchie centier a spolu bolo identifikovaných 99 komplexných mikroregiónov. Východiskom boli v tomto období mikroregióny podľa dopravnej (vzdialenostnej a časovej) dostupnosti.

Publikácia „**Analýza mikroregiónov Slovenskej republiky**“, kolektívu autorov *V. Slavík, V. Bačík, M. Klobučník, R. Grác, M. Kožuch, V. Faltán a R. Fila* prináša v rámci analyzovaných vybraných indikátorov (napr. obyvateľstvo, matriky, školstvo,

pošty, zdravotnícke centrá, obchodné centrá, finančné centrá) nový pohľad na priestorovú organizáciu a fungovanie verejnej správy na Slovensku. (autori) Publikácia je voľne k dispozícii na http://www.humannageografia.sk/index_monografia_mikro.php

Demografický obraz najväčších miest Slovenska

Monografia analyzuje demografický vývoj 11 populačne najväčších miest Slovenska od začiatku 90. rokov až do roku 2015, v ktorých žije približne štvrtina celej slovenskej populácie. Komplexne sú hodnotené všetky procesy prirodzeného pohybu obyvateľstva, pričom každému je venovaná osobitná kapitola. Okrem toho predkladaná publikácia podrobne mapuje aj migračné

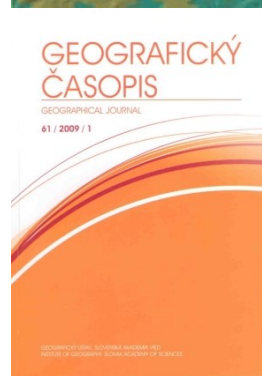
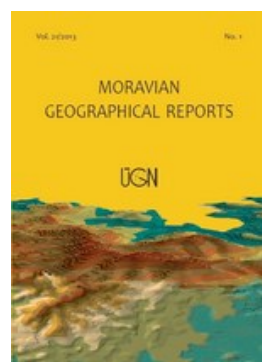
proces, celkovú dynamiku a vekové zloženie mestských sídel na Slovensku. Základným analytickým aparátom sú nielen štandardné metódy demografickej analýzy, ale aj niektoré pokročilejšie techniky a metodologické prístupy.

Monografia „**Demografický obraz najväčších miest Slovenska**“ bola napísaná kolektívom autorov z Výskumného demogra-

fického centra pri INFORMAT (D. Jurčová, V. Pilinská, J. Mészáros, B. Šprocha, B. Vaňo) a Katedry humánnej geografie a demografie (Branislav Bleha).

Publikáciu vydal INFORMAT a pre všetkých záujemcov je dostupná v elektronickej podobe na <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/mesta.pdf> (bš)

Prehľad najnovších vedeckých publikácií pracovníkov katedry vydaných počas zimného semestra 2016-2017

Majo, J., Šprocha, B. 2016. *Storočie populačného vývoja Slovenska I.: demografické procesy*. Bratislava: Univerzita Komenského a Infostat, CSPV SAV.

Majo, J., Šprocha, B. 2016. *Storočie populačného vývoja Slovenska II.: populačné štruktúry*. Bratislava: Univerzita Komenského a Infostat, CSPV SAV.

Slavík, V., Bačík, V., Klobučník, M., Grác, R., Kožuch, M., Falt'an, V., Fila, R. 2016. *Analýza mikroregiónov Slovenskej republiky*. Bratislava: Univerzita Komenského.

Šprocha, B., Vaňo, B., Jurčová, D., Pilinská, V., Mészáros, J., Bleha, B. 2016. *Demografický obraz najväčších miest Slovenska*. Bratislava: Infostat.

Šuvada, M., Slavík, V. 2016. *Koncentrované rómske zoskupenie v meste: Prípadová štúdia Humenné a Rimavská Sobota*. Bratislava: Univerzita Komenského.

Buček, J. 2017. Why and When Countries Implement Local Public Administration Reforms: A Long-Term View of Reform Dynamics in Slovakia, 1990–2015. In: Silva, C. N., Buček, J. eds. *Local Government and Urban Governance in Europe*, pp. 33-70. Cham: Springer.

Đurček, P., Horňák, M. 2016. Population potential within the urban environment and intra-urban railway network opportunities in Bratislava. *Moravian Geographical Reports*, 24, 4, pp.52-64.

Šprocha, B., Šídlo, L., Nováková, G., Šťastná, A. 2016. Cohort Changes in the Concentration of Fertility in the Czech Republic and Slovakia. *Sociológia*, 48, 5, pp.474-499.

Klobučník, M., Málíková, L. 2016 The impact of population potential on population redistribution in the long-term historical context: Case study of region Stredné Považie, Slovak Republic, *Geographia Polonica*, 89, 4, pp. 443-455.

Nováková, G., Šebo, D. 2016. Recent changes of the visual quality of rural landscape: Case study of Slovak-Austrian borderland. *Geographia Polonica*, 89, 4, pp. 505-520.

Lehocký, F., Rusnák, J. 2016. Regional specialization and geographic concentration: experiences from Slovak industry. *Miscellanea Geographica*, 20, 3, pp. 5-13.

Málíková, L., Farrell, M., McDonagh, J. 2016. Perception of Marginality and Peripherality in an Irish Rural Context. *Quaestiones Geographicae*, 35, 4, pp. 93-105.

Bučeková, I., Nováková, G., Kusendová, D. 2016. Časovo-priestorové diferencie v zahraničnej návštevnosti Slovenska. *Geografický časopis*, 68, 4, pp. 333 – 351.

Drinka, R., Majo, J. 2016. Veľké vidiecke obce na Slovensku - vybrané charakteristiky plodnosti na začiatku 21. Storočia. *Geografický časopis*, 68, 4, pp. 301-317

Rusnák, J., Rochovská, A. 2016. Sociálne vylúčenie, segregácia a životné stratégie obyvateľov rómskych komún z pohľadu teórie zdrojov. *Geografický časopis*, 68, 3, pp. 245-260.

Káčerová, M., Horváthová, R. 2016. Azylový a naturalizačný proces na Slovensku. *Slovenská štatistika a demografia*, 26, 4, pp. 54-67.

Kakaš, A., Gruber, E. 2016. Analysis of internal migration patterns. The example of Slovakia and Austria. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 60, 2, pp. 171-188.

Korec, P., Ondoš, S., Rusnák, J., 2016. Regionálne disparity na Slovensku; niekoľko poznámok k ich bádaniu. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 60, 2, pp. 257-293.

Plešivčák, M., Buček, J., Bačík, V., Kusendová, D. 2016 Theoretical and methodological notes on current options related to examination of voting behaviour – The geographical approach. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 60, 2, pp. 151-170.

Horňák, M., Đurček, P., Šottník, P., Fňukal, M., Kudrnovský, E., Ptáček, P., Szczyrba, Z., Karlíková, Z., Tesaříková, P. 2016. *Školský atlas Slovenská republika a Európa*. Vizovice: SHOCart.

Unikátne publikácie o storočí populačného vývoja na Slovensku

Slovenská spoločnosť od začiatku 20. storočia prešla viacerými kľúčovými zmenami, ktoré sa výraznou mierou tiež podpísali pod intenzitu a charakter reprodukčného správania a populačné štruktúry.

Práve analýza populačného vývoja s dôrazom na poznanie jednotlivých demografických procesov v dlhom časovom aspekte predstavuje hlavný cieľ výskumu prvej z dvoch najnovšie vydaných monografií autorskej dvojice *Branislav Šprocha a Juraj Majo - Storočie populačného vývoja Slovenska I.: demografické procesy*. Kombinácia dlhého časového rámca spolu s využitím nielen základných, ale aj pokročilejších analytických nástrojov a prístupov umožnila výraznou mierou rozšíriť poznatky o charaktere a zmenách v rodinnom (sobášnosť a rozvodovosť) a prokreatívnom správaní (plodnosť a potratovosť), v procese úmrtnosti, ako aj v migračných pohyboch (zahraničná, vnútorná migrácia) na Slovensku. V záverečnej časti ešte monografia prináša informácie o vývoji počtu obyvateľov na Slovensku a populačných prírastkoch, ktoré odzrkadľujú nastavenie jednotlivých hlavných demografických procesov a ich zmeny v čase.

V druhej publikácii - *Storočie populačného vývoja Slovenska II.: populačné štruktúry*, si autorská dvojica dala za cieľ analyzovať vývoj vybraných hlavných demografických štruktúr a snaží sa poukázať na niektoré základné aspekty ich formovania v dlhšom časovom horizonte. Podrobnejšie je hodnotené zloženie obyvateľstva podľa rodinného stavu, národnosti, náboženského vyznania, najvyššieho dosiahnutého vzdelania, ekonomickej aktivity a odvetvia.

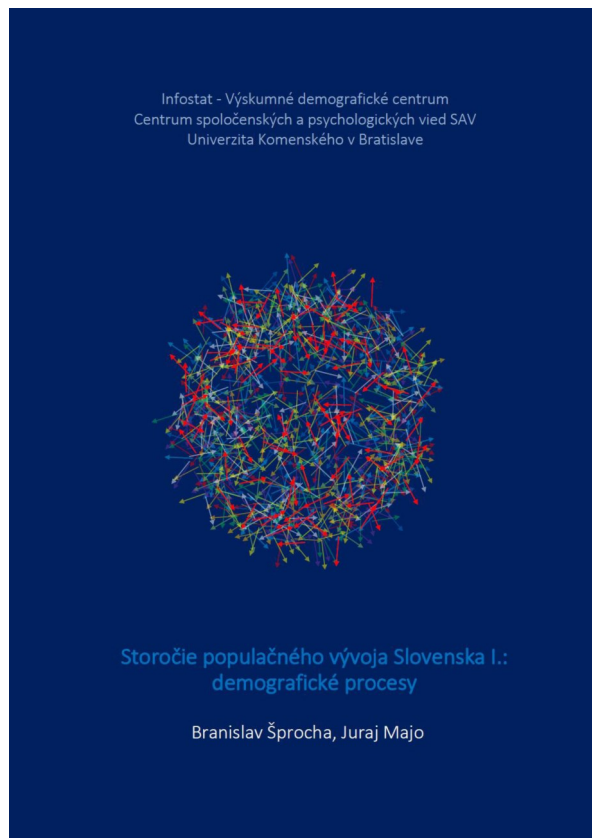
Publikácie sú čiastkovým výstupom z výskumných projektov APVV-0018-12 „*Humánnogeografické a demografické interakcie, uzly a kontradikcie v časopriestorovej sieti*“ a VEGA č.1/0026/14 *Transformácia plodnosti žien Slovenska v 20. a na začiatku 21. storočia a jej prognóza do roku 2050*“.

(bš)

Vydané boli INFOSTATom a sú záujemcom voľne dostupné v elektronickej podobe:

<http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Storocie1.pdf>

<http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Storocie2.pdf>

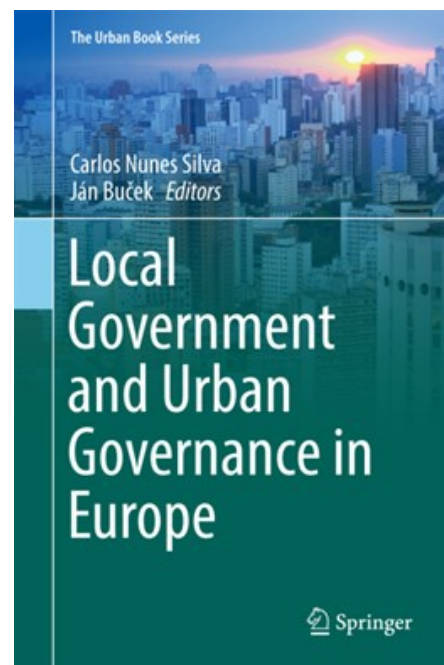
Nová monografia z vydavateľstva Springer: Local Government and Urban Governance in Europe

Na prelome rokov 2016 a 2017 vyšla vo vydavateľstve Springer monografia „**Local Government and Urban Governance in Europe**“ pripravená už skúsenou dvojicou editorov - *Carlosom N. Silvom* (Univerzita Lisabon) a *J. Bučekom*. Bola zaradená do série The Urban Book Series a úzko súvisí s publikačnými aktivitami Commission on Geography of Governance pri Medzinárodnej Geografickej únii (IGU).

Kniha je rozdelená do troch častí - i.) Crisis, Reform and Innovation in Local Government; ii) EU Policies, the Urban Agenda and Local Governance; a iii) Citizen Participation in Local Government. Na viacerých príkladoch zachytáva inovatívne odozvy a reformy rozvinuté v dnes už kriticky dôležitých oblastiach spravovania miest v Európskych krajinách. Veľkú pozornosť venuje

vplyvu politik Európskej únie na „mestskú agendu“ a miestnu samosprávu, vrátane impaktu prechodu k demokracii v Strednej a Južnej Európe na systémy miestnej samosprávy. Neobchádza ani problémy regenerácie prostredia miest v podmienkach občianskej participácie, či možnosti aplikácie priamej demokracie na miestnej úrovni.

J. Buček sa pokúsil vo svojej kapitole „*Why and When Countries Implement Local Public Administration Reforms: A Long-Term View of Reform Dynamics in Slovakia, 1990–2015*“ predstaviť reformné úsilie na úrovni miestnej verejnej správy na Slovensku v dlhšej perspektíve. Diskutuje o vplyve rôznych faktorov ktoré podmienili ich prípravu a implementáciu. Naznačuje potrebu viacerých súčasne pôsobiacich stimulov, aby sa vôbec k reformám prikočilo. (jb)

Viac informácií je dostupných na:
<http://www.springer.com/gp/book/9783319439785>

Ďakujeme pani Alenke Kadlečíkovej

Po dlhých takmer tridsiatich rokoch ukončila svoje pracovné pôsobenie na katedre **pani Alenka Kadlečíková**. Pani Kadlečíková nastúpila na katedru v druhej polovici 80. rokov minulého storočia ako technická pracovníčka a kreslička (to boli časy, keď sa ešte mapy kreslili ručne). Jej precíznosť a grafické schopnosti sme viackrát ocenili pri príprave atlasov, kde má naša katedra už dlhoročné know-how, aj vďaka pani Alenke.

K jej srdcovým záležitostiam patril mapový archív katedry, ktorý počas svojho pôsobenia na katedre precízne spravovala a pomáhala rozširovať.

Pani Kadlečíková žila mnohými záľubami. Mala blízko ku kultúre, folklóru, umeniu, najmä výtvarnému, ktorému sa aktívne aj sama venovala. Nešlo jej však len o jej umeleckú realizáciu. Bola aktívnou organizátorkou kultúrneho života v Budmericiach, obci neďaleko Bratislavy.

Za dlhoročnú prácu jej všetci veľmi ďakujeme a prajeme veľa ďalších rokov v zdraví a spokojnosti. Veríme, že aspoň občas medzi nás ešte zavíta, či nás pozve na nejaké kultúrne podujatie. (jb)

Slovensko-česko-poľský seminár — prípravy vrcholia

Naša katedra je v tomto roku hlavným organizátorom cyklického odborného geografického seminára, ktoré sa uskutočňuje každý druhý rok v réžii troch geografických pracovísk v Prahe, Varšave a Bratislave. Ide o odborné stretnutie, ktorého hlavnou úlohou je výmena vedeckých informácií a výsledkov výskumných úloh aktuálne riešených na rôznych (hlavne akademických) pracoviskách na Slovensku, v Česku i Poľsku.

Osobitosťou tohto podujatia je tradične komunikácia v jazykoch všetkých troch partnerských krajín, čím sa snažíme upevniť a potvrdiť vzájomnú jazykovú a kultúrnu blízkosť, a zároveň tak podporujeme v súčasnosti nevyhnutné vzájomné cezhraničné sieťovanie medzi jednotlivcami i vedeckými tímami zo slovenských, českých a poľských geografických pracovísk. Tohtoročné 11. Slovensko-česko-poľské seminárium sa realizuje v znamení témy *Flows, Spaces*

and Societies in Central Europe (Toky, priestory a spoločnosti v strednej Európe) a odohrá sa v tradičnej kúpeľnej lokalite Trenčianske Teplice (Hotel Most slávy) v dňoch 14. – 16. 6. 2017 (viac na web stránke seminária: <http://humannageografia.sk/seminarium2017/index.php>). Očakávame účasť viac ako 100 odborníkov zo všetkých troch zúčastnených krajín. (mh)

Foto: Hotel Most Slávy – miesto konferencie

Projekt APVV 0018-12 úspešne ukončený

K 31.12. 2016 bolo ukončené riešenie výskumného projektu *Humánnogeografické a demografické interakcie, uzly a kontradikcie v časopriestorovej sieti*, ktorý bol podporený *Agentúrou na podporu výskumu a vývoja v rámci Všeobecnej výzvy 2012*. Riešenie sumárne trvalo takmer tri a pol roka. Celkový rozpočet projektu bol viac ako 162 tisíc EUR. Na širšie koncipovanom projekte participovala väčšina učiteľov, výskumných pracovníkov, i doktorandov našej katedry, ako aj viacero kolegov z partnerského *Výskumného demografického centra*. Zodpovedným riešiteľom bol doc. Bleha.

Uplatnenie výsledkov projektu je v dvoch rovinách: 1. Z hľadiska smerovania základného výskumu niektoré výstupy, výskumné štúdie naznačili resp. začali nový smer vedeckého bádania v rámci slovenskej proveniencie, najmä z hľadiska priestorových aspektov kvality života, kontradikcií vznikajúcich v súvislosti s demografickým vývojom, najmä "shrinkingom" a demografickým starnutím. Tieto výstupy predstavujú dobrý základ pre pokračovanie a detailnejšie skúmanie

týchto procesov v slovenských podmienkach. 2. Z hľadiska potrieb rozhodovacej sféry. Viaceré výskumné výstupy projektu môžu nájsť uplatnenie v rozhodovacích procesoch na celoštátnej, regionálnej i lokálnej úrovni, v štátnej správe, regionálnej i lokálnej samospráve.

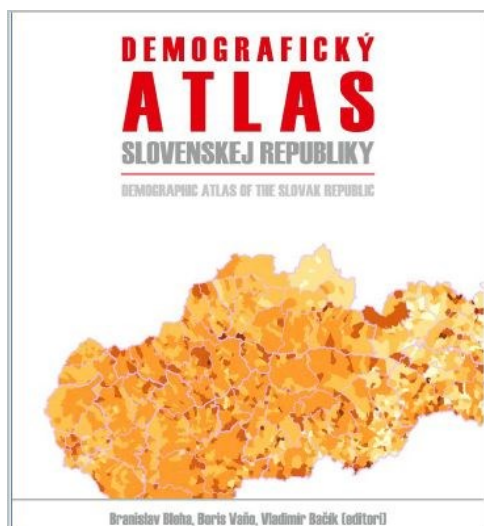
Projekt pomerne výrazne prekročil stanovené ciele z hľadiska scientometrie. V rámci projektu bolo vydaných 7 vedeckých monografií (napríklad *Moderná humánna geografia mesta Bratislava* z roku 2013; *Demografický atlas SR* z roku 2014; *Prognóza vývoja rodín a domácností* z roku 2014), ďalej 7 štúdií v zahraničných karentovaných časopisoch a to vrátane časopisov z prvého a druhého kvartilu rebríčku JCR podľa hodnôt impakt faktora, 2 štúdie v domácich karentovaných časopisoch, 13 štúdií v časopisoch evidovaných v databázach WoS alebo Scopus, a 15 časopiseckých štúdií v ostatných časopisoch – zahraničných i domácich.

Z hľadiska obsahového projekt naplnil ciele v každej z plánovaných partiálnych oblastí. Pomerne široko, pestro postavené ciele sa odrazili aj

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

v širokej škále výskumných výstupov. Podarilo sa integrovať výsledky partiálnych analýz, mapovania a prognóz tokov a interakcií v humánnogeografickej a demografickej sfére SR s využitím viacrozmerného syntetizujúceho prístupu. V zmysle stanovených cieľov sa podarilo predstaviť empirické analýzy a v demogeografickej rovine i prognózy, zväčša v rámci Slovenskej republiky. Výkladnou skriňou geografickej metodológie je regionalizácia, v rámci plánovaných výskumov sa podarilo naplniť aj tento cieľ v oblasti dopravnej regionalizácie. V oboch hlavných smeroch výskumu v rámci plánovaných cieľov (humánno geografický a demografický) sa podarilo publikovať širokú škálu výstupov, a tiež oba smery v niektorých štúdiách prepojiť. Niektoré výskumné výstupy boli prezentované (aj) na Svetovom kongrese IGU v Pekingu, v roku 2016. (bb)

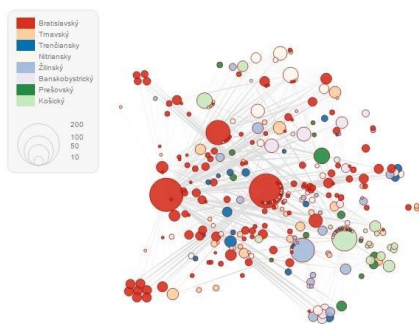
Siete výskumu sú dostupné na portáli Science.sk

Na začiatku roka 2017 sme v spolupráci so spoločnosťou Neulogy, a.s. zrealizoval projekt „Vplyv poskytnutých grantových prostriedkov na rozvoj výskumnej spolupráce akademického sektora s priemyslom“. Tento projekt uspel v rámci výzvy Ministerstva hospodárstva SR na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedeckovýskumných pracovísk formou *Inovačných voucherov*.

Cieľom projektu bolo vytvorenie interaktívneho digitálneho prostredia pre monitorovanie a experimentovanie s hypotézami v oblasti vplyvu poskytnutých grantových prostriedkov na rozvoj výskumno-vývojovej spolupráce akademického sektora s praxou na Slovensku. Prostredie je pod názvom „Siete výskumu“ dostupné na portáli Science.sk. Pre interaktívnu prácu s konceptom vplyvu poskytnutých grantových prostriedkov na výskumno-vývojové kooperácie doteraz nebol dostupný žiadny podobný nástroj. Približovali sa

mu iba databázové portály pre prácu so scientometrickými údajmi.

Transfer poznatkov a technológií sa považuje za kľúčový v budovaní znalostnej ekonomiky, ktorá je presadzovaná naprieč EÚ, Slovensko nevynímajúc. Existuje viacero mechanizmov na prenos poznatkov medzi akademickým a podnikateľským svetom. Podnikateľské subjekty pôsobiace v rôznych ekonomických sektoroch využívajú rozličné spôsoby získavania znalostí a tiež im pripisujú odlišnú úroveň dôležitosti.

Výskum spravidla vedie k poznatkom, ktoré sú konkurenčnou výhodou. Na-

priek nehmotnej podstate ľudských ideí dochádza naprieč geografickým priestorom k systematickej, nie náhodnej, či voľnej difúzií znalostí. Nasledujúcu túto logiku, pôvodcovia inovácií budú s vyššou pravdepodobnosťou informovaní o technológiách vyvinutých blízko v porovnaní s inými vyvinutými vo vzdialených lokalitách. Aj v prípade patentovania a citácií patentov nachádzame dôkazy o vytváraní klastrov v geografickom priestore.

Naša realizácia zlepšuje orientáciu komerčných subjektov v netransparentnej štruktúre vnútorne diferencovaného akademického prostredia a v konečnom dôsledku vedie k nadviazaniu nových akademicko-komerčných kontaktov, ktoré by bez globálneho pohľadu a poznania existujúcej histórie spolupráce pravdepodobne nevznikli. Na projekte pracovali zamestnanci katedry V. Bačík, S. Ondoš a A. Rochovská. (so) (pozri napr. <http://science.dennikn.sk/vyzvy-a-granty/narodne/195-siete-vyskumu>)

Začína projekt YOUMIG

V Budapešti sa v dňoch 2. a 3. marca 2017 na pôde Maďarského štatistického úradu uskutočnil štartovací „kick-off“ míting medzinárodného projektu **Youmig - Improving Institutional Capacities and Fostering Cooperation To Tackle The Impacts Of Transnational Youth Migration**. Partnerom projektu zo Slovenska je Inštitút informatiky a štatistiky INFOSSTAT. Jeho prostredníctvom sú riešiteľmi projektu aj naši pracovníci. Dr. B. Šprocha je vedúcim tematického okruhu WP6, ktorý sa do-

týka stratégií, manažmentu migrácie mladých a návrhu opatrení. Tematickými expertmi sú aj doc. J. Buček a doc. B. Bleha (ktorý sa podieľal aj na skončenom projekte SEEMIG). Okrem Infostatu je zo Slovenska

v projekte zapojený ako lokálny partner mestská časť Bratislava – Rača a prostredníctvom Dr. M. Lubyovej aj Centrum spoločenských a psychologických vied Slovenskej Akadémie Vied. Projekt je riešený v rámci programu Danube Transnational Programme. Riešenie projektu je naplánované až do polovice roku 2019. Celkový rozpočet projektu je viac ako 2,7 mil. EUR. (bb)

Oddych v Mexiku — by profesor Korec

Kto pracuje ako učiteľ na univerzite vie, že práca je to veľmi vyčerpávajúca. A kto náhodou pracuje na Katedre humánnej geografie PRIF UK v priestoroch „krčka“ určite nebude prevapený, že čas od času sa človek rozhodne ísť si niekedy v decembri alebo januári oddýchnuť a hlavne vyhriať sa niekde do tepla. Tak som si aj ja povedal, že idem a dal som na radu známych, že v januári je veľmi spoľahlivá destinácia Cancún v Mexiku. A môžem potvrdiť, že keď prekonáte na trase Düsseldorf – Cancún tých 11 hodín v lietadle, už Vás čakajú len krásne a ešte krajšie chvíle. Neviem, či je to všeobecná profesionálna deformácia, alebo som „deformovaný“ len ja, ale počas celého 12 dňového, upozorňujem, že dovolenkového pobytu, som neustále hodnotil geografické fenomény tejto destinácie. A že bolo čo hodnotiť, to Vám poviem, že bolo. Tak napr., nevedel som že Cancún je „len“ hlavné mesto regiónu, mesto rátajúce dnes okolo 650 tisíc obyvateľov, pričom ešte v roku 1990 ich tu bolo len 170 tisíc.

V sedemdesiatych rokoch minulého storočia tu však naštartovali projekt „Cancún – turistick-

ké centrum“ a už to aj bežalo. Takisto pri výbere hotela som dal na radu „starších a múdrejších“, že tu netreba veľa špekulovať a šetriť a zvoliť dobrý, pokiaľ možno 5 hviezdičkový hotel. A tak sme sa, ja a moji dvaja spulucestujúci, rozhodli pre 5 hviezdičkový Catalonia Royal Tulum. Tento hotel leží v tzv. korydore „Cancún – Tulum“, čo je asi 40 km dlhý pobrežný pás ťahajúci sa pozdĺž pobrežia Karibského mora južne od Cancúnu medzi mestami Playa del Carmen a Tulum. Týchto 40 km pobrežia Karibiku je posiate niekoľkými desiatkami hotelov, ktoré ležia v priestore medzi širokou 4-pruhovou cestnou komunikáciou a morom. Hotel Catalonia Royal Tulum bola dobrá voľba. Okrem ubytovania vysokého štandardu, piatich reštaurácií (dve mexické, španielska, talianska a americká kuchyňa), perfektného spojenia hotelových bazénov s morom, vynikajúcimi barmi na pláži i pri bazénoch, úslužným personálom, ma oslovilo prostredie hotela. Boli sme vlastne ubytovaní v džungli, v hustom stromovom poraste a celý deň sa mi motali okolo nôh pri ceste na raňajky, večeru alebo na pláž rôzne zvieratá, o ktorých stále neviem čo to

*Bezpečnosť nadovšetko.
Polícia v uliciach Playa del Carmen*

Neviem prečo to tí Mayovia ťahali tak do výšky? Obetovať Bohu mohli aj nižšie

Hotelový bazén to je pohoda

bolo. Ja Vám ale poviem, „all inclusive“ v Catalonya Royal Tulum to je paráda. Našťastie spomenul som si na kolegu Blehu, ktorý hovorí „keď sa cítiš prejednený, daj si zmrzlinu, tá Ti dobre pretrávi“. Toľko zmrzliny čo som zjedol za tých 12 dní určite bežne nezjem za celý rok.

No, ako geografa ma pred dovolenkou trochu trápilo vedomie, že ten Cancún leží prakticky na obratníku Raka na severnej pologuli a v polovici januára bude slnko ešte na juhu hlboko pod rovníkom. Bude tam teplo a aká bude teplota mora? Úplne zbytočné starosti, denné teploty sa pohybovali medzi 30-32 stupňami Celzia, prak-

tický celých 12 dní bolo slnečno a more malo svojich poctivých 27. Poučený už z Maurícia, však som mal so sebou opaľovací krém 50-ku, teda 2 tuby. A kolegom, ktorí poznajú moju teóriu, že zo štyroch kategórií ľudí, ktoré identifikujeme na základe ich vzťahu k plávaniu, sa najmenej topia „skúsení neplavci“, musím priznať, že až tu som sa dostal definitívne do tejto kategórie. Bol som pri teplúčkem mori a je pocho-piteľné, že som sa v ňom často čľapkal. Aj keď bola vyvesená červená zástavka, pozor vlny. No nejako som nedal pozor pri takomto čľapkaní, stál som tak bokom k prichádzajúcej vlne, mala výšku asi 1,5 m. Praskla ma na dno, motal som sa dole pod vodou, nevedel som sa postaviť a práve keď som sa konečne vynoril, samozrejme zase bokom k vlnám, prišla druhá. Tá ma švac-la do ľavého ucha, znovu som bol pod vodou, už som nevedel, kde je spodok a kde vrch a keď som sa konečne vyno-ril, dal som si pritom nejaký liter slanej vody, vôbec som nepočul. Kamarát Janko, našťastie lekár, ma ale ukludnil, „ujo, keď nepočujete na obidve uši to je dobre, za dve-tri hodiny Vás to prejde“.

Jednu vec som však podcenil. Nepre-čítal som si nič o histórii tohto územia. Keď nám ponúkali fakultatívne výlety, vybrali sme si dva, historické lokality Coba a Tulum s krásnymi pamiatkami na Mayov a nejaký ostrov s korytnačkami a šnorchlovanie. A pár desiatok kilometrov od Cancúnu leží Chichen Itza, najznámejšia a najkrajšia pamiatka na kultúru Mayov, ktorá bola nedávno celosvetovým hlasovaním zaradená medzi 7 nových divov sveta. Toto som sa ale dozvedel až „ex post“. Som babrák, mohol som už „mať za sebou“ tri, Taj Mahal, Koloseum a Chitzen Itza a tie zvyšné štyri (sochu Krista v Riu, Machu Picchu v Peru, Veľký čínsky múr a skalné mesto Petra

v Jordánsku) by som už nejako dal. Takto sa do toho Mexika budem musieť ešte vrátiť.

Veľká škoda, že nemáme takýto Cancún po ruke, tak ako ho majú Američania. Tri hodinky cesty lietadlom a si v zime pri krásnom teplom mori. Nechcelo sa mi robiť anketu medzi návštevníkmi hotela, ale podľa môjho odhadu asi 80 % návštevníkov boli Američania, 10 % tvorili Taliani a Nemci a zvyšných 10 % ostatní, bolo tam aj dosť Rusov a traja Slováci. A nakoniec opäť geografia, dvom mojím spolucestujúcim som ako geograf pekne vysvetlil, prečo let Cancún – Düsseldorf trval len 9 hodín a priemerná rýchlosť lietadla sa zvýšila z asi 900 km/hod. pri ceste do Cancúnu na približne 1050 km/hod. na ceste domov. Aj keď som musel veľmi načierať do pamäti, aby som si spomenul ako tá Coriolisova sila vlastne funguje. (pk)

cancun

Pri tých mayských pamiatkach je vždy veľa turistov

Veľkorysá recepcia Catalonia Royal Tulum

México

Geografický futbalový turnaj 2016

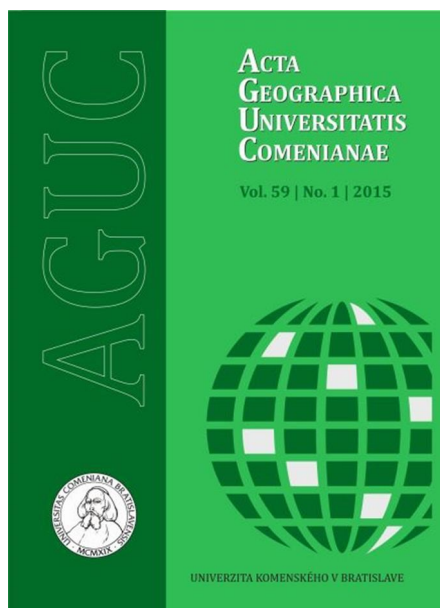
V pátek 2. 12. 2016 se na tradičním místě v tělocvičně PriF UK v Mlynské Dolině uskutečnil již 18. ročník fotbalového turnaje „Memoriál Mladena Kolényho“, určeného především zaměstnancům a doktorandům z jednotlivých geografických pracovišť Slovenské a České republiky. V tomto ročníku, organizovaném sousední katedrou regionální geografie, byl bohužel zaznamenán pokles počtu zúčastněných týmů o polovinu (z 12 na 6), což sice zvýšilo šance naší katedry na obhajobu loňského titulu, zároveň to ale mělo negativní efekt na rozmanitost a herní kvalitu turnaje. Našemu týmu „žlutomodrých“ byl hned na začátku uštědřen těžký direkt v podobě ztráty kapitána a hlavního střelce Martina Plešivčáka, který se z důvodu nemoci nemohl akce zúčastnit. Naštěstí ho plnohodnotně v pozici leadera zastoupil Filip Lehocký, pod jehož vedením postupovalo naše družstvo turnajem až ke konečnému třetímu místu. Významnou posilou pro náš zúžený kádr byl Tomáš Paľuch, bývalý zaměstnanec ze spřátelené košické geo-

grafické katedry, jenž k velkému překvapení vyhrál i titul krále střelců turnaje. Věříme, že v příštím roce bude počet zúčastněných mužstev vyšší a naše umístění o dva stupně lepší. :) Tým humaně geografie turnaj odehrál

ve složení: Filip Lehocký (C), Tomáš Paľuch, Lukáš Belušák, Jaroslav Rusnák, Michal Klobučník, Jozef Antoľ, Vojtěch Przybyla, Michal Szabo, Vladimír Bačík (kondiční trenér), Ján Buček (manager mužstva). (vp)

Aktuálne číslo Acta Geographica Universitatis Comenianae

Príspevky uverejnené v AGUC Vol. 60, No. 2, 2016:

H. Stanková, A. Benová, R. Chudý, M. Iring, R. Feciskanin, M. Kožuch, E. Mičietová, J. Moravčík, V. Pelech, T. Schmidt, J. Vališ - *Hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku v rokoch 2004 až 2012 podľa metodiky Európskej únie*, pp. 131-149

M. Plešivčák, J. Buček, V. Bačík, D. Kusendová - *Theoretical and methodological notes on current options related to examination of voting behaviour - The geographical approach*, pp. 151-170

A. Kakaš, E. Gruber - *Analysis of internal migration patterns. The example of Slovakia and Austria*, pp. 171-188

L. Novotný, L. Pregi - *Selektívna migrácia podľa vzdelania v migračne úbytkových funkčných mestských regiónoch Spišská Nová Ves a Gelnica*, pp. 189-205

M. Švada, V. Slavík - *Prínos slovenskej geografie do výskumu rómskej minority v Slovenskej republike*, pp. 207-236

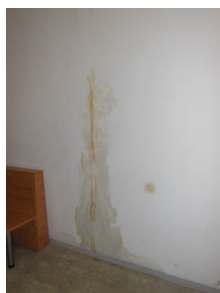
R. Matlovič - *Geografia Stanislava Liszewského*, pp. 237-255

P. Korec, S. Ondoľ, J. Rusnák - *Regionálne disparity na Slovensku; Niekoľko poznámok k ich bádaniu*, pp. 257-293.

Po viacerých inováciách AGUC čakajú na výsledok posudzovania prijatia do databázy SCOPUS. Záujemcovia o publikovanie kontaktujte editorov (korec@fns.uniba.sk, plesivcak@fns.uniba.sk). Viac na: <http://actageographica.sk/sk/index.php>

Naša katedra bude čoraz krajšia — chystá sa nový „underground“

Priestory katedry postupne prechádzajú viacerými etapami rekonštrukcie. Ako prvé boli ukončené menšie priestory v pavilóne Ch1, kde sme umiestnili aj novú zasadaciu miestnosť/knižnicu a jednu pracovňu (ešte v r. 2015). Následne minulý rok sa rekonštruovali priestory katedry v pavilóne B1, prevažne využívané kolegami z Oddelenia demogeografie a demografie. Tento rok nás čaká najrozsiahlejšia etapa — rekonštrukcia hlavných priestorov. Kým minulé etapy boli skôr čiastočnou rekonštrukciou (najmä zateplenie, výmena okien), táto etapa bude znamenať podstatnú prestavbu hlavných priestorov katedry. Okrem zateplenia a výmeny okien to bude aj zmena dispozičného riešenia (nové priečky) a podstatnej časti rozvodov. Napriek „diskomfortu“ čo sa s tým všetkým spája (najmä kompletné vysťahovanie, redukcia rôznych starých materiálov, vyradovanie starého majetku a pod.) sa na novo rekonštruované priestory veľmi tešíme. Veríme, že okrem nového „tepelné“ príjemnejšieho prostredia (už nechceme zažiť ďalšiu „tvrdú“ zimu v doterajších podmienkach), nám to ponúkne aj novú kvalitu práce pre výskum a lepšie podmienky na prácu so študentmi. Len s úsmevom budeme spomínať na prefukujúce okná a „plačúcu“ stenu s kvapľami. Možno, že už v nasledujúcom „telegrafe“ budeme môcť ukázať ako sa rekonštrukcia podarila a ako prebiehala. Zatiaľ prikkladáme zábery s doterajších etáp a z toho, čo sa ide rekonštruovať. (jb)

Telegraf technicky pripravili
V. Bačík, J. Buček a A. Kakaš